

AANVULLEND ONDERZOEK FLORA EN FAUNA

BESTEMMINGSPLAN GENDEREN

BTL

Advies

AANVULLEND ONDERZOEK FLORA- EN FAUNA

BESTEMMINGSPLAN GENDEREN

GEMEENTE AALBURG

<i>Versie:</i>	Definitief
<i>Datum:</i>	12 oktober 2017
<i>Project:</i>	flora- en faunaonderzoek bestemmingsplan Genderen
<i>Projectnummer 2011</i>	221186
<i>Projectnummer 2015</i>	225210 (actualisatie en aanvullend onderzoek)

<i>Opgesteld door:</i>	BTL Advies	<i>Opdrachtgever:</i>	Gemeente Aalburg
<i>p:</i>	Postbus 385		Postbus 40
	5060 AJ Oisterwijk		4260 AA Wijk en Aalburg
<i>t:</i>	013 52 99 555		0416 69 87 00
<i>f:</i>	013 52 99 555		0416 69 34 74
<i>e:</i>	advies@btl.nl		gemeente@aalburg.nl
<i>w:</i>	www.btl.nl/advies		www.aalburg.nl

INHOUD

1 INLEIDING	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling onderzoek	5
1.3 Wettelijke bescherming	5
1.4 Plangebied en toekomstige situatie	7
2 WERKWIJZE	9
2.1 Bronnen- en literatuuronderzoek	9
2.2 Biotoets	10
2.3 Aanvullend onderzoek 2016	10
3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	15
3.1 Ecologische structuren	15
3.2 Gebiedsbescherming	16
3.3 Beschermde soorten	16
3.4 Conflicten met de Wet natuurbescherming	29
3.5 Conflicten met overige natuurwetgeving	30
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	31
4.1 Conclusies	31
4.2 Samenvatting	32
LITERATUUR	33
BIJLAGE 1 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2011	35
BIJLAGE 2 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2015	36
BIJLAGE 3 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2016	37
BIJLAGE 4 ZONEKAARTEN VLEERMUIZEN	38
BIJLAGE 5 ZONEKAARTEN HUISMUS EN GIERZWALUW	39
BIJLAGE 6 ZONEKAARTEN UILEN	40

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Aalborg heeft in 2011 het bestemmingsplan 'Genderen' geactualiseerd. Tijdens het flora- en faunaonderzoek, dat in 2011ten behoeve van dit bestemmingsplan is uitgevoerd, zijn locaties waar verzoeken lagen voor ruimtelijk ontwikkelingen, specifiek bekeken. Inmiddels zijn er enkele wijzigingen in de verzoeken gekomen en zijn er ook enkele komen te vervallen. Daarnaast kunnen in de tussenliggende periode ook veranderingen zijn opgetreden in het voorkomen van beschermde soorten flora en fauna. Daarom is in september 2015 ter actualisatie opnieuw onderzoek uitgevoerd en is in 2016 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar enkele soorten/soortgroepen. De resultaten hiervan zijn verwerkt in één rapportage, zodat alle bevindingen van de verschillende onderzoeken zijn gebundeld.

Uitgangspunt bij het flora- en faunaonderzoek in 2011 vormde de vigerende Flora- en faunawet (van 25 mei 1998). In deze wet stond in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplichtte de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van de bij wet beschermde soorten. In januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden, ter vervanging van onder andere de Flora- en faunawet. Hierdoor is de beschermde status van enkele soorten gewijzigd. De gevolgen van de wetswijziging zijn eveneens in de voorliggende rapportage doorgevoerd.

1.2 DOELSTELLING ONDERZOEK

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is het onderzoeken en rapporteren van het voorkomen van beschermde planten en diersoorten en andere bijzondere natuurwaarden in het plangebied. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is om gedurende de uitvoering te voldoen aan een aantal randvoorwaarden en of het nodig is om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek is duidelijk welke vervolgstappen nodig zijn.

1.3 WETTELIJKE BESCHERMING

Wetgeving

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Wet natuurbescherming (hier na Wnb genoemd). Enerzijds richt de Wnb zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden. Deze gebieden bestaan uit Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden. Natura 2000-gebieden is de overkoepelende naam voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Activiteiten die schade toebrengen aan de beschermde natuur in deze gebieden zijn verboden.

Anderzijds richt de wet zich op de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij...' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden toegebracht, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan (in de vorm van een vrijstelling of verleende ontheffing). In de Wet natuurbescherming wordt onderscheid gemaakt in een drietal beschermingsregimes. Deze zijn hieronder toegelicht.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1): Dit zijn Europees beschermde soorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is om opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als beschreven in de Vogelrichtlijn te doden, verstoren of vangen.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2): Dit zijn Europees beschermde soorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is om opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren als beschreven in de Habitatrichtlijn (Bijlage IV), Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn te doden, verstoren of vangen in hun natuurlijke leefgebied.

Beschermingsregime andere soorten (§ 3.3): Deze soorten zijn nationaal beschermd. Hierin staat beschreven dat het verboden is om opzettelijk flora en fauna die is opgenomen in bijlage onderdeel A van Wet natuurbescherming opzettelijk te doden of vangen. Naast het beschermen van de soorten worden ook de voortplantings- en rustplaatsen beschermd, het is verboden om deze opzettelijk te beschadigen of vernielen.

In de Wnb geldt dat de provincies overwegend het bevoegd gezag vormen. In dit geval is de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag. Deze provincie heeft een Verordening Natuurbescherming vastgesteld, waarin onder andere de vrijstelling van soorten voor bepaalde activiteiten is geregeld.

In verband met handelingen die betrekking hebben op de uitvoering van ruimtelijke inrichting of -ontwikkeling, is het toegestaan om de soorten genoemd in tabel 1.1 te doden, te vangen en hun vaste voortplantings- en rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Tot 1 oktober 2017 vallen de bunzing, hermelijn en wezel ook onder deze vrijstelling (overgangsregeling).

Soort	
Bruine kikker	Dwergspitsmuis
Gewone pad	Egel
Kleine watersalamander	Gewone bosspitsmuis
Meerkikker	Haas
Bastaardkikker	Huisspitsmuis
Aardmuis	Konijn
Bosmuis	Ondergrondse woelmuis
Dwergmuis	Ree
Rosse woelmuis	Vos
Tweekleurige bosspitsmuis	Wild Zwijn
Veldmuis	Woelrat

Tabel 1.1. Vrijgestelde soorten provincie Noord-Brabant

Beleid

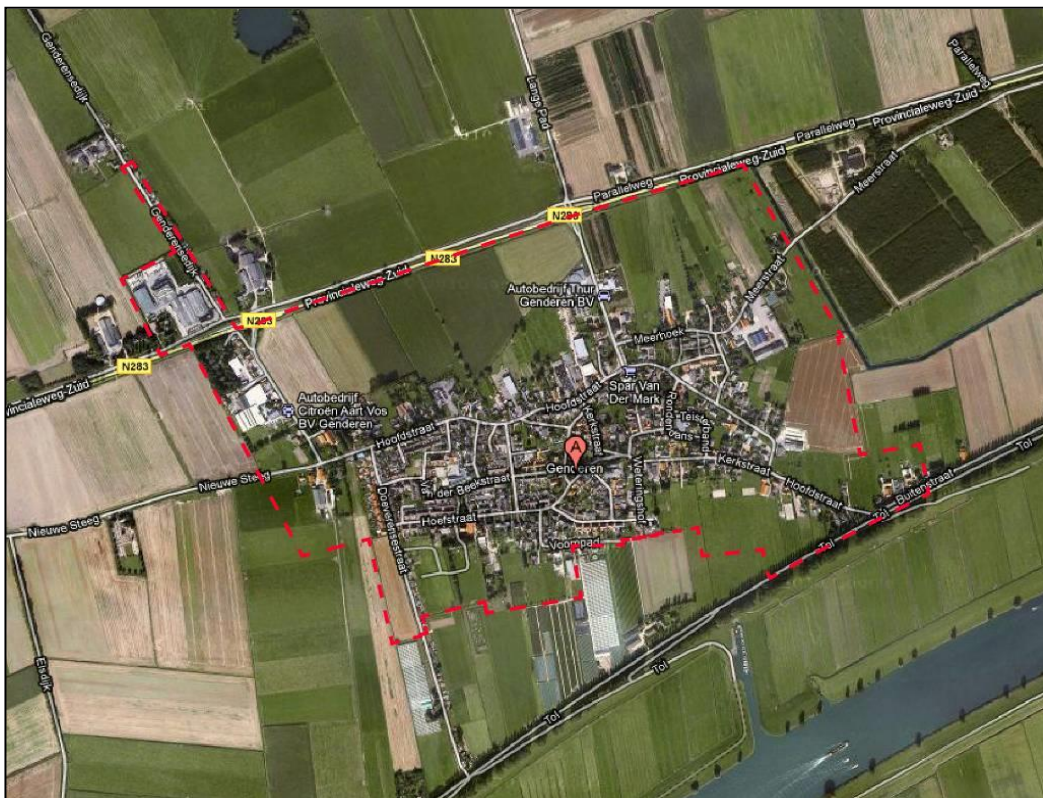
Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is het Nationaal Natuur Netwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd. Bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk Nederland geschiedt volgens het “Nee, tenzij...” principe. Ruimtelijke ingrepen met een significant negatief effect zijn alleen toegestaan in het geval geen alternatieven aanwezig zijn en er sprake is van een groot maatschappelijk belang.

1.4 PLANGEBIED EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Genderen betreft een middelgrote dorpskern in de Gemeente Aalburg. Het aantal biotopen en de diversiteit aan biotopen is minder dan in bijvoorbeeld Drongelen. Met name in de noord- en oostzijde van het bebouwde gebied bevinden zich enkele bedrijfspanden en boerderijen. Aan de westzijde ogen de woonwijken nieuwer en zijn de woningen dichter op elkaar gebouwd. In de oostelijke helft van het dorp is daardoor meer groen aanwezig in de vorm van met name boombeplantingen.

De directe omgeving wordt veelal gekenmerkt door relatief grootschalig agrarisch grondgebruik. Ten oosten van Genderen bevinden zich enkel bospercelen. Ten zuiden van de kern bevinden zich de uiterwaarden van de Bergsche Maas. Voor verdere gebiedsbeschrijving wordt verwezen naar paragraaf 3.1.

Bij de gemeente zijn verzoeken voor ruimtelijke ontwikkelingen ingediend, zie afbeelding 1.1 voor de begrenzing van het plangebied. In bijlage 1 zijn de locaties van 2011 weergegeven in een tabel. In de tussentijd zijn er wijzigingen opgetreden ten aanzien van de voorgenomen ontwikkelingen die in 2011 getoetst zijn. Er zijn ontwikkelingen die niet door zijn gegaan, anders zijn verlopen of er zijn nieuwe verzoeken bij gekomen. De actuele lijst van verzoeken uit 2015 is weergegeven in bijlage 2 en de actuele lijst van 2017 is opgenomen in bijlage 3.

Afbeelding 1.1. Luchtfoto Genderen met daarbij de begrenzing van het plangebied (rood gestippeld).

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bronnen- en literatuuronderzoek (2.1);
- biotooptoets (2.2);
- aanvullend onderzoek (2.3).

2.1 BRONNEN- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Hierbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van flora en fauna-atlassen (verspreiding op basis van 5 bij 5 kilometerhokken) en ingevoerde waarnemingen op internetsites. Op basis van de bekende verspreiding in combinatie met de biotooptoets is beoordeeld in hoeverre het mogelijk is dat beschermde plant- en diersoorten voorkomen in het plangebied. Alle beschermde soorten, die mogelijk in het plangebied voorkomen, zijn in tabellen per soortgroep opgenomen (zie hoofdstuk 3). Een uitzondering hierop vormen de broedvogels. Hiervan zijn alleen de jaarrond beschermde soorten opgenomen plus de vogelsoorten waarvoor extra inventarisatie gewenst is (categorie 5 van de vaste nesten), waaronder kolonievogels en spechten.

Om te komen tot een goed inzicht in het mogelijk voorkomen van soorten zijn voor het onderzoek de volgende informatiebronnen geraadpleegd:

Flora- en fauna-atlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- Werkatlas zoogdieren Noord-Brabant (2010)
- De wespen en mieren van Nederland (2004);
- De reptielen, amfibieën en vissen van Nederland (2009);
- Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008).

Overige bronnen

- www.naturalis.nl
- www.ravon.nl, waarnemingenoverzicht reptielen, amfibieën en vissen (2013)
- www.vlindernet.nl, verspreidingsgegevens 2000-2015
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl (alleen zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren)
- Nationale Databank Flora en Fauna

2.2 BIOTOOPTOETS

Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het onderzoeksgebied ten aanzien van de Wet natuurbescherming. Beschermde en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar actief. Bepaalde diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratieroutes, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen. Gedurende de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bron- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt.

Biotooptoets 2011

Op 22 juni 2011 is een biotooptoets zoals bovenstaand beschreven uitgevoerd. Daarbij is in de bereikbare waterpartijen steekproefsgewijs bemonsterd met behulp van een steeknet. Hiermee wordt inzicht verkregen in het voorkomen van watergebonden fauna zoals vissen en amfibieën.

Omdat het gaat om een relatief groot plangebied, is voor het gehele gebied een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Omdat hier nog geen ontwikkelingen bekend zijn, is hier niet specifiek op ingegaan. Wel is aangegeven welke beschermde soorten of andere natuurwaarden aanwezig zijn. Op enkele locaties zijn al wel ontwikkelingen bekend. Die locaties waar verzoeken liggen voor ruimtelijke ontwikkelingen zijn specifiek bekeken gedurende het onderzoek. In bijlage 1 is een overzicht van deze locaties opgenomen en per verzoek een inschatting gemaakt van de effecten op beschermde flora en fauna.

Biotooptoets 2015

Op 4 september 2015 is ter actualisatie van het eerder uitgevoerde onderzoek een biotooptoets uitgevoerd op de locaties die in de lijst van verzoeken zijn opgenomen, die afwijken van de ontwikkelingen die zijn opgenomen in de quickscan van 2011. Enkele ontwikkelingen van 2011 zijn niet doorgegaan of anders verlopen. Daarnaast zijn er nieuwe verzoeken bij gekomen. Hierdoor kan de conclusie uit 2011 of er effecten t.a.v. flora en fauna op kunnen treden, nu anders zijn. De actuele lijst van verzoeken binnen dit bestemmingsplan is weergegeven in bijlage 2.

2.3 AANVULLEND ONDERZOEK 2016

Op basis van de resultaten van de biotooptoets uit 2015 is op een aantal locaties aanvullend onderzoek uitgevoerd naar steenmarter, vleermuizen, uilen, en gebouwbewonende broedvogels. Daarnaast is de locatie Oegemastraat 19 toegevoegd. Op deze locatie is een quickscan uitgevoerd. In tabel 2.1 zijn de locaties opgenomen waar aanvullend onderzoek is uitgevoerd en welke soortgroepen dit betreft.

LOCATIE (NR)	SOORT/SOORTGROEP
Hoefstraat 41 (1)	steenmarter
	vleermuizen
	huismus, kerkuil en steenuil
Hoofdstraat 26 (2)	vleermuizen
Hoofdstraat 39 (4)	steenmarter
	vleermuizen
	huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil
Hoofdstraat 70 (6)	vleermuizen
Hoofdstraat 96 (7)	huismus
Kerkstraat 27 (10)	huismus en gierzwaluw

Tabel 2.1: Aanvullend onderzoek 2016

Op de locatie Hoefstraat 41 is in februari allereerst een oriënterend veldbezoek uitgevoerd om de binnenkant van de schuur te inspecteren. Omdat een raam aan de gevel kapot is en vogelsporen langs de gevel te zien zijn, kan dit suggereren dat uilen de binnenzijde van het gebouw gebruiken. Ook is het gebouw toegankelijk voor steenmarter. De binnenzijde van de schuur is beoordeeld op de geschiktheid voor en de aanwezigheid van sporen van uilen en de steenmarter. Op basis van deze inspectie is geconcludeerd of aanvullend onderzoek naar deze soorten nodig was.

Steenmarter

Op twee locaties is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de steenmarter. Deze onderzoeken zijn gecombineerd met de huismus, gierwaluw en vleermuisonderzoeken. De bebouwing is onderzocht op sporen, zoals latrines (hopen uitwerpselen), prooiresten, etc. Indien deze inspectie geen uitsluitsel geeft over het wel of niet voorkomen van de steenmarter, dan is een cameraval opgesteld, waarbij de steenmarter wordt gelokt door middel van (diervriendelijke) pindakaas. Hierdoor kan de aan- of afwezigheid van de steenmarter met zekerheid worden vastgesteld.

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2013). Tijdens het onderzoek is beoordeeld in hoeverre het plangebied een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en in hoeverre deze een onderdeel vormt van een essentieel foerageergebied en/of vliegroute.

Vleermuizen maken gedurende een jaar gebruik van verschillende typen vaste rust- en verblijfplaatsen. Omdat deze functies afhankelijk zijn van de tijd van het jaar, gelden verschillende onderzoeksperiodes. Onderstaand zijn deze functies en (indicatieve) onderzoeksperiodes weergegeven:

- Zomerverblijfplaats: 15 april - 15 augustus (gewone dwergvleermuis tot 15 oktober);
- Kraamverblijfplaats: 15 mei - 15 juli;
- Paarverblijf- en zwermplaats: 15 augustus - 1 oktober;
- Winterverblijfplaats: in gebruik van half oktober tot maart (indicatief), onderzoek kort voor of kort na de winter (okt/nov of maart/april, afhankelijk van de weersomstandigheden).

Met uitzondering van het winterverblijf, zijn voor alle typen verblijfplaatsen minimaal twee veldbezoeken nodig om de aanwezigheid ervan aan te tonen, dan wel uit te sluiten. Omdat de bebouwing mogelijk ook functioneert als winterverblijf is in april een bezoek uitgevoerd, zodat een beeld van het mogelijke gebruik in de winter wordt verkregen. De onderzoeksperiode van het zomerverblijf overlapt met die van de overige verblijfplaatsen. Voor het vleermuisonderzoek zijn daarmee in totaal vijf bezoeken per locatie uitgevoerd.

Uilen

Op twee locaties is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de steen- en kerkuil. De bebouwing is van binnen onderzocht om te achterhalen of deze als broedlocatie functioneert. Hierbij wordt gelet op de aanwezigheid van nesten, sporen van vogels (uitwerpselen, braakballen en prooiresten) en de vogels zelf.

Daarnaast is potentieel leefgebied (buiten de broedlocatie) aanwezig (o.a. een boomgaard), dat mogelijk nodig is om de functie van de nestlocatie in stand te houden. Voor onderzoek hiernaar zijn, net als bij de soortgroep vleermuizen, een aantal nachtbezoeken nodig.

Op één locatie is aanvullend onderzoek nodig naar roofvogels/uilen. Hier is mogelijk een nest met een jaarrond beschermde status aanwezig in een tuin bij de bedrijfswoning. Gezien de kenmerken en locatie van het nest wordt gedacht aan een mogelijke broedlocatie van de ransuil.

Steenuil

Nachtbezoeken naar de steenuil kunnen het beste in de periode half februari tot half april plaatsvinden. In deze periode zijn steenuilen zeer actief en kan de aanwezigheid goed worden vastgesteld door het afspelen van geluid. Door middel van het nabootsen van de baltsroep (afspelen geluidsopname) kan een reactie van een eventueel aanwezige steenuil worden uitgelokt. Een reactie in de vorm van een territoriumroep bevestigt dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het territorium van de betreffende steenuil. Steenuilen roepen vooral vanaf de avondschemer tot ongeveer middernacht. Daarnaast zijn nesten van de steenuil goed vast te stellen in de maand juni, omdat jonge steenuilen dan veel geluid maken.

Het onderzoek bestaat per deelgebied uit drie avondbezoeken (eind februari, eind maart en juni). De weersomstandigheden zijn voor een succesvolle inventarisatie erg belangrijk. De aanpak van het onderzoek naar de steenuil is gebaseerd op de onderzoeksmethode zoals voorgeschreven door STONE (Steenuiloverleg Nederland).

Kerkuil

Vanwege de grotere mobiliteit en de schaarsheid van roep van de kerkuil, is deze lastiger te inventariseren. De soortenstandaard van kerkuil (bron: RVO) schrijft voor dat de aanwezigheid van een nest van een kerkuil als volgt kan worden aangetoond:

- Er is een bezet nest;
- Er is minimaal één waarneming in de periode van 1 februari tot en met 31 augustus van:
 - een paar in broedbiotoop, of
 - territoriaal gedrag: een krijsende vogel. Dit kan hele jaar zijn, maar vooral in februari en maart, of
 - bedelende jongen: dit is doorgaans vanaf juni.

Aangenomen kan worden dat er geen broedende kerkuilen in het gebied aanwezig zijn als tijdens drie gerichte veldbezoeken verspreid in de periode van begin februari tot en met half oktober geen aanwezigheid kan worden aangetoond. Het onderzoek naar de kerkuil wordt gelijktijdig met het onderzoeken naar de steenuil uitgevoerd, door te letten op sporen van en roepende, uitvliegende kerkuilen.

Ransuil

Onderzoek naar de aanwezigheid van ransuilen kan het beste in de schemer en nacht plaatsvinden in de periode eind februari tot eind juli (bron: SOVON). Daarbij wordt gelet op zicht- en geluidwaarnemingen. Het afspelen van baltsgeluid kan daarbij helpen. De aanwezigheid van een nest van een ransuil kan als volgt worden aangetoond:

- Nestindicatieve waarnemingen (nestbezoek, transport voedsel, alarm, pas uitgevlogen jongen)
- Er is minimaal 1 waarneming van zang en/of balts in de periode van 20 februari tot en met 20 juli.
- Indien geen sprake is van bovengenoemde waarnemingen moet er minimaal 1 waarneming zijn van een adult of paar in broedbiotoop in de periode van 15 maart tot 20 juli (en in totaal 2 waarnemingen in de gehele periode).

Omdat het mogelijk ook om een nest van een roofvogel kan gaan (bijv. buizerd/sperwer), is tevens de soortenstandaard 'Buizerd' (bron: RVO) geraadpleegd. Deze schrijft voor dat twee tot vier gerichte veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode maart tot en met half mei, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Op basis van bovenstaande is de volgende onderzoek aanpak gehanteerd:

- 3 veldbezoeken in de periode maart t/m juli, waarvan 2 bezoeken in de periode maart t/m half mei.
- Moment van uitvoering: kort voor schemering tot na schemering.

Gebouwbewonende broedvogels

Het verkennende flora- en faunaonderzoek vormt aanleiding tot aanvullend onderzoek naar het voorkomen van gebouwbewonende broedvogels. Op enkele locaties is de bebouwing geschikt als broedplaats voor de huismus en/of gierzwaluw. Het plangebied is daarom beoordeeld op de aanwezigheid van nesten van deze soorten. Hierbij is gelet op nest- en territorium indicierend gedrag. Tevens is onderzocht in welke mate functioneel leefgebied (slaapplaatsen) aanwezig is.

De soortenstandaard voor huismus schrijft voor dat aangenomen kan worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen is voldoende aannemelijk gemaakt indien geen waarnemingen zijn gedaan die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen in de periode 1 juni tot en met 15 juli, met twee inventarisatiemomenten in juni en minimaal één in juli;
- tussen 21.00 uur en 22.30 uur;
- tijdens de goede inventarisatieomstandigheden.

Het onderzoek naar gebouwbewonende broedvogels is zoveel mogelijk gecombineerd met het onderzoek van de vleermuizen. Deze onderzoeken zijn aanvullend op de andere onderzoeken uitgevoerd, maar dan voorafgaand aan de avondschemering en/of na de ochtendschemering.

3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Boombepantingen zijn met name aanwezig aan de randen en in de oostelijke deel van Genderen. Duidelijke groene verbindingen ontbreken en een structuur van opgaande beplantingen of landschappelijk meer kleinschalige gebieden zijn niet aanwezig. Enkel in de noordwestzijde bevinden zich enkele boomgroepen bestaande uit oudere populieren. Duidelijke holtes ontbreken, maar kunnen wel op termijn ontstaan.

buitengebied rond Genderen

Hoofdstraat Genderen

Oppervlaktewateren zijn schaars aanwezig en bestaan enkel uit smalle en ondiepe sloten. Uitzondering hierop vormt de watergang aan de Meerstraat ter hoogte van de bospercelen en de hieraan vertakte sloten aan de oostzijde van de kern. Daarnaast bevindt zich nog een recent aangelegde vijver nabij de Ruiterhof.

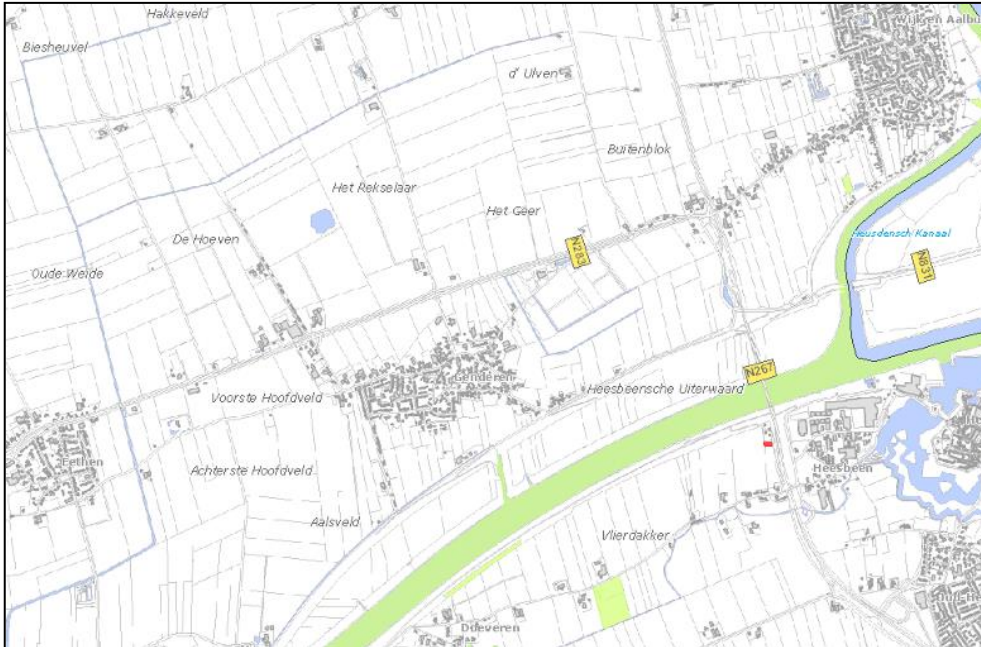
bebouwde kom Genderen

vijver nabij Ruiterhof

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

In het gehele plangebied ontbreken beschermde natuurgebieden en ecologische verbindingzones behorende tot het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS). Wel maken de uiterwaarden van de Bersche Maas deel uit van het NN, zie afbeelding 3.1.

Afbeelding 3.1. NN in de omgeving van het plangebied groen= NN en blauw = water

Gebieden beschermd op basis van de Wet natuurbescherming zijn niet in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. De dichtstbijzijnde gebieden behorend tot het Natura 2000 gebied Loevestein, Pompveld en Komsche Boezem liggen ongeveer 3 kilometer van het plangebied.

3.3 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bronnen- en literatuuronderzoek en de biotooptoetsen in 2011 en 2015 leiden tot de volgende tabellen van de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, amfibieën en vissen. Uit de soortengroepen reptielen, insecten, slakken, kreeftachtigen en tweekleppigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten, omdat de verspreiding van deze soorten zich niet in het plangebied en de directe omgeving bevindt en/of omdat in het plangebied en directe omgeving geen geschikt biotoop aanwezig is.

In de tabellen is per soortgroep voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en faunawet staat in de kolom flora en fauna, bescherming op basis van de Wet natuurbescherming in de Wnb. Hierbij is tevens de beschermingsstatus aangegeven. Vermelding op de Rode Lijst is weergegeven in de kolom rode lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In de tabel van de vogels is tevens een kolom opgenomen waarin de categorie staat vermeld van de vaste nesten.

De waarnemingen van soorten die zijn opgenomen in de tabellen hebben veelal betrekking op de gehele kilometerhokken waarin het plangebied zich bevindt. Dit betekent dat het plangebied niet altijd onderdeel vormt van het leefgebied van de in de tabel opgenomen soorten. Indien dit het geval is voor overig of streng beschermde soorten, wordt in de onderstaande tekst toegelicht waarom het aannemelijk is dat de betreffende soorten in het plangebied voorkomen en daarom geen schade ondervinden van de geplande ontwikkeling.

3.3.1 Grondgebonden zoogdieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	WNB	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
aardmuis	algemeen	andere			2	
bever	streng	HR	x	II, IV	4,6	omgeving
bosmuis	algemeen	andere			2	
bunzing	algemeen	andere			2,3,6	
egel	algemeen	andere			1,2,3	
gewone bosspitsmuis	algemeen	andere			2	
haas	algemeen	andere			2	
hermelijn	algemeen	andere	x		2	
huisspitsmuis	algemeen	andere			2	
konijn	algemeen	andere			2	
mol	algemeen	--			2	
ree	algemeen	andere			2	
rosse woelmuis	algemeen	andere			2	
steenmarter	overig	andere			5	gebouwen
veldmuis	algemeen	andere			2	
waterspitsmuis	streng	HR	x		4	omgeving
wezel	algemeen	andere	x		2	
woelrat	algemeen	andere			2	

- 1 Biotootoets juni 2011
 2 Werkatlas zoogdieren Noord-Brabant (2010)
 3 www.waarneming.nl
 4 www.zoogdieratlas.nl
 5 Biotootoets september 2015
 6 NDFD augustus 2017

In het plangebied komen diverse soorten zoogdieren voor als egel, haas en wezel. De verspreiding van deze soorten concentreert zich met name in de delen met ruw gras en landschappelijke beplantingen vooral aan de dorpsrand. Buiten de algemeen beschermde diersoorten wordt melding gemaakt van waterspitsmuis en bever. De waterspitsmuis is een soort die voorkomt op plaatsen waar gevarieerde oeverbegroeiingen nabij oppervlaktewateren aanwezig zijn. Dit biotoop ontbreekt in en nabij de watergangen in het plangebied. Meldingen van de bever hebben betrekking op de Bergsche Maas.

Biotootoets 2011

Over het algemeen kan gesteld worden dat de specifieke locaties een beperkte betekenis hebben voor grondgebonden zoogdieren (vanwege het ontbreken van groen). Daar waar op of rondom de specifieke locaties graslanden en beplanting voorkomen is het voorkomen van deze soorten aannemelijker.

Biotootoets 2015

Bij de locaties Hoefstraat 41 en Hoofdstraat 39 kan de aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen voor de steenmarter niet worden uitgesloten. Voor de overige locaties kan worden gesteld dat deze een beperkte betekenis hebben voor grondgebonden zoogdieren.

Aanvullend onderzoek steenmarter 2016

Hoefstraat 41

Op 11 februari 2016 is op deze locatie een eerste onderzoek uitgevoerd naar de steenmarter. Omdat de buitenzijde reeds was beoordeeld, lag de focus van deze beoordeling op de binnenzijde van het pand. De schuur fungeerde voor een belangrijk deel als opslagplaats van diverse materialen, maar oogde desondanks relatief netjes in de zin dat weinig rommelhoekjes aanwezig waren. Tijdens de inspectie is zowel de begane grond als de zolderruimte bezocht. Hierbij zijn geen uitwerpselen, prooiresten of andere sporen gevonden van de steenmarter. Dit betekent dat de aanwezigheid van de steenmarter op deze locatie is uit te sluiten.

Afbeelding 3.2. Egel (verkeersslachtoffer)

Hoofdstraat 39

Op 27 juni 2016 is de binnenzijde van het pand aan de Hoofdstraat 39 onderzocht. Hierbij zijn geen sporen waargenomen van de steenmarter, zoals uitwerpselen en prooiresten. Tijdens het ochtendbezoek, dat tussen 3.40u en 5.15 u heeft plaatsgevonden, is de steenmarter niet waargenomen. Door de afwezigheid van sporen is de aanwezigheid van de steenmarter op deze locatie uit te sluiten.

3.3.2 Vleermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	WNB	RODE LIJST	HABITAT	BRON	TYPE BEWONING
gewone dwergvleermuis	streng	HR		IV	2,6	gebouwen
ruige dwergvleermuis	streng	HR		IV	2,6	gebouwen/bomen
rosse vleermuis	streng	HR	x	IV	3,6	bomen
laatvlieger	streng	HR	x	IV	4,6	gebouwen

- 1 Biotootoets juni 2011
- 2 Atlas van de Nederlandse vleermuizen, 1997
- 3 www.waarneming.nl
- 4 Bestemmingsplan Drongelen, 2011
- 5 Biotootoets september 2015
- 6 NDFF augustus 2017

In de literatuur worden voor het plangebied en omgeving vier vleermuissoorten gemeld. Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in oudere gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen (zie de bovenstaande tabel).

Biotootoets 2011

Verblijfplaatsen in gebouwen bestaan veelal uit tussenruimten in de vorm van spouwmuren en losse dakpannen. Over het algemeen zijn oudere gebouwen interessanter, maar soorten als de gewone dwergvleermuis maken indien mogelijk ook gebruik van nieuwbouw. Met uitzondering van enkele grotere schuren van boerderijen en bedrijvenpanden aan de rand van het dorp, heeft in principe elk woonhuis/schuur in Genderen potentie voor het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Hieronder valt ook een aanmerkelijk deel van de specifieke locaties (zie ook in de bijlage).

Buiten vaste rust- en verblijfplaatsen zijn ook structureel van belang zijnde foerageergebieden en migratiezones van vleermuizen beschermd. Vanwege de grootte van het dorp en de hoeveelheid aan groen zijn in het plangebied niet direct specifieke groenstroken aan te wijzen die structureel van belang zijn in dat kader.

In en rondom Genderen bevinden zich diverse boombeplantingen. Bomen met duidelijke openingen in de vorm van holten en spleten zijn niet gevonden gedurende de biotootoets. Voor de boomgroep op de kruising van de Genderensedijk en de N283 (locatie 7, zie bijlage 1) was het echter niet mogelijk elke boom afzonderlijk te controleren (particulier terrein). Gedurende de biotootoets is hier ook de groene specht waargenomen (holten). In bijlage 4 is een kaart bijgevoegd waarop wordt weergegeven waar verblijfplaatsen van vleermuizen mogelijk aanwezig zijn.

Biotootoets 2015

Gedurende de biotootoets in 2015 is op enkele locaties potentieel geschikt leefgebied van vleermuizen niet uit te sluiten. Onderstaand is per locatie toegelicht op welke manier de woning als potentieel verblijfplaats kan fungeren:

- Hoefstraat 41: ruimten achter losse dakpannen.
- Hoofdstraat 26: toegang tot de spouwmuren.
- Hoofdstraat 39: toegang tot spouwmuren en ruimten achter losse dakpannen.
- Hoofdstraat 70: toegang tot de spouwmuren. De bewoners van deze locatie bevestigen de aanwezigheid van rondvliegende vleermuizen.

Aanvullend onderzoek 2016

Hoefstraat 41

Op 11 februari 2016 is het pand aan de Hoefstraat 41 geïnspecteerd op de geschiktheid voor vleermuizen. De binnenzijde van het pand bezit geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Geschikte tussenruimten om te verblijven ontbreken. De houten boeiboorden (buitenzijde) aan de kopse kanten van de schuur zijn geschikt voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis als potentiële verblijfplaats. Om deze reden is vleermuisonderzoek uitgevoerd om de aanwezigheid van winter-, zomer- en paarverblijfplaatsen van vleermuizen vast te stellen, dan wel uit te sluiten.

11 april 2016, 19:00-21:00, half tot zwaar bewolkt, 15 – 17 °C, wind 2 Bft.

Bij Hoefstraat 41 zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen bij het woonhuis en de naastgelegen schuur. Omstreeks 20.40 uur kwamen drie gewone dwergvleermuizen vanuit het noordwesten aangevlogen. Deze bleven gedurende een kwartier foerageren ter hoogte van het plangebied. Daarna verdwenen ze in oostelijke richting. Om 20.45 uur kwam eenmalig een laatvlieger voorbij gevlogen (van noord naar zuidelijke richting).

25 mei 2016, 4:15- 5:50, half bewolkt, droog, 12 tot 15 °C, Zwakke wind

Tijdens dit veldbezoek zijn geen invliegende vleermuizen aangetroffen. Wel waren gedurende enige tijd twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig. Ook werd kortstondig een gewone grootoorvleermuis waargenomen.

27 juni 2016, 21:15- 23:15, half bewolkt, droog, 15- 18°C, zwakke wind.

Voorafgaande aan het vleermuisonderzoek is de zolder van de schuur in pandig geïnspecteerd. Op deze zolder zijn geen vleermuizen waargenomen. Tijdens het vleermuisonderzoek is aan de voorzijde van het woonhuis een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit duidt op de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats. De vleermuis kwam onder de rand van de dakkapel onder een dakpan uit gevlogen. Ter hoogte van de schuur zijn geen in/uitvliegende vleermuizen waargenomen. Tenslotte vloog eenmalig een rosse vleermuis over, die geen binding heeft met het plangebied.

30 augustus 2016: 22:45 – 00:40 uur, onbewolkt, droog 15 graden. Zwakke wind.

Aan de westzijde van de schuur is 1 paarverblijf aangetroffen van de gewone dwergvleermuis. Het leek dat de vleermuis ook af en toe vanuit de schuur riep. Aan de voorzijde van Hoefstraat 39 werd ook kortstondig een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen.

26 september, 19:25 – 21:25 uur, onbewolkt, zwakke wind (bf2), ongeveer 17 graden.

Tussen 19:25 en 20:00 uur foerageerde een gewone dwergvleermuis rondom de schuur en bomen. Daarna verdween de vleermuis om rond 20:30 uur weer langdurig rondom de schuur te foerageren, waarbij deze regelmatig de sociale roep liet horen.

Tussen 20:45 uur en 21:30 liet de vleermuis bijna continu de sociale roep horen. Hierbij vloog deze vooral rond het noordelijke en westelijke deel van de schuur. Dit betekent dat hoogstwaarschijnlijk een paarplaats aanwezig is in de schuur.

samenvattend

Aan de voorzijde van het woonhuis is één zomerverblijfplaats aanwezig van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast is aan de westzijde van de schuur één paarverblijf aangetroffen van de gewone dwergvleermuis.

Hoofdstraat 26

4 april 2016, 19:00-21:00, half bewolkt, 13- 15 °C, wind 1- 2 Bft.

Bij Hoofdstraat 26 werden geen waarnemingen gedaan van vleermuizen.

18 mei 2016, onbewolkt, 10 °C, wind 1- 2 Bft.

Tijdens dit veldbezoek zijn geen vleermuizen waargenomen.

22 jun 2016, 22:00- 23:30, droog, half bewolkt, 22 °C, windstil.

Gedurende het veldbezoek zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Tussen 23.10 en 23.20 is tweemaal kortdurend een laag overvliegende dwergvleermuis waargenomen. Beide exemplaren kwamen uit westelijke richting, vlogen over het terras om in zuidelijke richting het plangebied te verlaten.

30 augustus 2016: 22:45 – 00:40 uur, onbewolkt, droog 15 graden. Zwakke wind.

Tijdens dit veldbezoek zijn geen vleermuizen aangetroffen, en daarmee zijn ook geen paarverblijven aanwezig.

22 september 2016, 19:40- 21:45, droog, onbewolkt, geen wind, 20 °C.

Tussen 20.16 en 21.45 werden regelmatig overvliegende en foeragerende gewone e dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen aan de voorzijde van het gebouw. Vanaf 21.30 vertoonden deze baltsgedrag. Omdat het steeds overvliegende exemplaren betrof, is geen sprake van een paarverblijf in het gebouw.

samenvattend

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen.

Hoofdstraat 39

4 april 2016, 19:00- 21:00, half bewolkt, 13- 15 °C, wind 1- 2 Bft.

Vanaf 20.30 uur werden in de achtertuin twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze kwamen uit oostelijke richting aangevlogen vanuit de dorpskern.

18 mei 2016, 4:15 – 6:00 onbewolkt, 10 °C, wind 1- 2 Bft.

Tussen 05:30 en 6:00 uur zijn twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Rond het invliegmoment (05:45) zijn deze vleermuizen in oostelijke richting verdwenen. Ze verblijven dus niet in het plangebied.

27 juni 2016, 3:40- 5:15, droog, zwaar bewolkt, 12 – 15 °C, wind 1- 2 Bft.

Tijdens het veldbezoek werd af en toe een overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen in en rondom het plangebied. Vanaf 04.30 uur verbleven 2 exemplaren van de gewone dwergvleermuis een langere tijd ter hoogte van het plangebied. Beide exemplaren foerageerden aan de achterzijde van het pand tussen de aanwezige fruitbomen en boven het grasland. Regelmatig jaagden beide individuen elkaar op door vlak achter elkaar aan te vliegen. Uiteindelijk is één van beide individuen verdwenen richting de bebouwing aan de Hoofdstraat nr. 37 en het andere exemplaar richting de bebouwing aan de Hoofdstraat 42. Zeer waarschijnlijk gaat het om twee mannelijke exemplaren met een afzonderlijk zomerverblijf buiten het plangebied.

30 augustus 2016: 22:45 – 00:40 uur, onbewolkt, droog 15 graden. Zwakke wind.

Aan de voorzijde van het pand is één paarverblijf aanwezig. Tijdens het veldbezoek vloog namelijk aan de voorzijde langdurig een gewone dwergvleermuis met baltstroep.

22 september 2016, 19:45- 21:45, 18 °C, wind 2 Bft.

Rond 20 uur vlogen een tweetal gewone dwergvleermuizen vanuit het westelijk deel van het gebouw. Deze leken achter een dakpan te komen om vervolgens te foerageren rondom het gebouw. Eén van deze vleermuizen maakte regelmatig het sociale geluid. Omstreeks 21 uur verdwenen de vleermuizen in noordelijke richting. Daarna foerageerde één exemplaar sporadisch (om de 10 minuten) tussen 21:00 en 21:45 uur op het terrein. De conclusie is dat één paarplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig is op het terrein.

samenvattend

In het pand aan de Hoofdstraat 37 is een paarplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Hoofdstraat 70

5 april 2016, 19:00-21:00, licht bewolkt, 12 °C, wind 2 Bft.

Ter hoogte van Hoofdstraat 70 zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. In de directe omgeving van dit plangebied zijn drie gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen.

24 mei 2016, 4:15- 5:50, half bewolkt, droog 10- 12 °C, zwakke wind

Tijdens dit veldbezoek zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen, Van 4:15 tot 4:30 zijn kortstondig twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze verdwenen later in noordelijke richting.

22 juni 2016, 3:50- 5:15, bewolkt, droog 10- 12 °C, zwakke wind

Gedurende het veldbezoek zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen. In de omgeving is een tweetal foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze foerageerden hier ongeveer een half uur om uiteindelijk in oostelijke richting weg te vliegen.

30 augustus 2016: 22:45 – 00:40 uur, onbewolkt, droog 15 graden. Zwakke wind.

In de bebouwing zijn geen paarverblijven waargenomen. Ook zijn geen vleermuizen aangetroffen rondom Hoofdstraat 70. Ten noorden en ten westen van het plangebied is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen in de doorgaande weg (Hoofdstraat). Waarschijnlijk betreft dit hetzelfde dier.

20 september 2016, 19:40- 22:00, droog, half bewolkt, 18 °C, geen wind

Tussen 20.00 uur en 21.45 werden regelmatig foeragerende dwergvleermuizen of laatvliegers waargenomen rond het huis. Het betrof steeds één individu. Tussen 20.44 - 20.57 werd één laatvlieger baltsend & foeragerend achter en rondom huis waargenomen. Dit gedrag vormde echter geen indicatie voor een verblijfplaats.

Samenvattend

In het pand aan de Hoofdstraat 70 zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

3.3.3 Vogels

SOORT	RODE LIJST	VOGELRICHTLIJN	BRON	CATEGORIE VASTE NESTEN
gierzwaluw		x	1,2,3,5	2
huismus	x	x	1,2,4,5	2
roek		x	2,3	2
kerkuil		x	2,3,4,5	3
steenuil	x	x	4,5	1
boomvalk		x	2,3	4
buizerd		x	2,3	4
havik		x	2	4
ransuil		x	2,3	4
sperwer		x	2,3	4
boerenzwaluw		x	1,2	5
boomkruiper		x	2	5
ekster		x	1,2,3	5
grauwe vliegenvanger	x	x	3	5
groene specht		x	1,3,5	5
grote bonte specht		x	2	5
huiszwaluw		x	1,2,3	5
koolmees		x	1,2,3	5
pimpelmees		x	12	5
spreeuw		x	2,5	5
tapuit	x	x	3	5
zwarte roodstaart		x	1,2	5

- 1 Biotootoets juni 2011
- 2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000
- 3 www.waarneming.nl
- 4 Verstrekte gegevens gemeente
- 5 Biotootoets september 2015

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels, zoals algemene soorten als houtduif en merel, maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van Wet natuurbescherming. Voor een aantal soorten geldt dat de nesten het gehele jaar door beschermd zijn en niet mogen worden aangetast. Deze soorten gebruiken hun verblijfplaats namelijk het hele jaar door of keren elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten vallen in de categorie 1 t/m 5 van de vaste nesten, waarbij soorten uit categorie 5 alleen jaarrond beschermd zijn wanneer deze lokaal zeldzaam zijn. Het onderzoek naar beschermde vogels is daarom toegespitst op de soorten van categorie 1 t/m 4.

Biotootoets 2011

In Genderen komen broedgevallen voor van huismus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil. Evenals voor de vlermuizen geldt ook dat vogelsoorten oudere gebouwen prefereren ten opzichte van nieuwbouw. Desondanks is het niet onmogelijk dat soorten als huismus en gierzwaluw ook in nieuwere wijken tot broeden komen. Van zowel de steenuil als de kerkuil zijn al enkele broedlocaties bekend (respectievelijk Hoofdstraat 48, 56, Kerkstraat 5 en Meerhoek 29, direct nabij locatie 21). De foerageergebieden van beide soorten bevinden zich in het buitengebied direct aangrenzend aan Genderen. Daarnaast vormt locatie 12 mogelijk een interessant gebied voor beide soorten.

Waarnemingen van de ransuil in Genderen hebben betrekking op een vaste overwinteringslocatie van een kleine tiental vogels in de winters van 2009, 2010 en 2011. Overwinteringslocaties bevatten echter geen wettelijke beschermingsstatus, tenzij deze een belangrijke functie vervullen in de instandhouding van het broedgebied.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Gedurende de biotootoets zijn in elk geval koolmees, pimpelmees, huiszwaluw, boerenzwaluw, zwarte roodstaart, ekster en zwarte kraai waargenomen.

Biotooptoets 2015

Op meerdere locaties is potentieel habitat voor broedvogels met jaarronde beschermde nesten niet uit te sluiten. Onderstaande tabel geeft weer welke locaties potentie hebben en op welke locaties sporen zijn aangetroffen. Voor locaties 1 en 10 krijgt het gebouw een ander bestemmingsplan. Locatie 1 betreft een grote schuur waar in eerste instantie in het bestaande gebouw een woning gerealiseerd gaat worden, zonder fysieke gevolgen. Locatie 10 betreft een wijziging van de bestemming van het gebouw op het achtererf waarbij in eerste instantie geen fysieke gevolgen van toepassing zijn. Bij locatie 1 is een extra veldbezoek nodig om de binnenkant van de schuur te inspecteren, omdat een raam aan de gevel kapot is en hier vogelsporen langs de gevel te vinden zijn. Dit kan suggereren dat uilen de binnenzijde van het gebouw gebruiken.

ADRES	NO.	POTENTIEEL	AANGETROFFEN
Hoefstraat	41	Steen- en kerkuil, huismus	Geschikt broedhabitat voor algemeen voorkomende broedvogels in klimop en nestkasten
Hoofdstraat	26	-	-
Hoofdstraat	36	-	-
Hoofdstraat	39	Steen- en kerkuil, huismus, gierzwaluw	Spreeuw (onder dak), nestholten groene specht (boomgaard)
Hoofdstraat	46	-	-
Hoofdstraat	70	-	-
Hoofdstraat	Ong.	-	-
Hoofdstraat	96	Huisumus	Spreeuw (onder dak), algemeen voorkomende broedvogels in tuin
Kelderstraat	17	-	-
Kerkstraat	27	Huisumus, gierzwaluw	Gierzwaluwnestkast (gevel)
Kleibergsestraat	4	Ransuil / roofvogels	Mogelijk jaarrond beschermd nest in conifeer in tuin bij bedrijfswoning, broedvogels algemeen
Meerhoek	20a	Steen- en kerkuil	Kerkuil roestplek, braakballen
Ruiterhof	Ong.	-	-
Weteringshof	8	-	-
Weteringshof	10	-	-

Tabel 3.1. Overzichtstabel waarnemingen potentieel habitat en aangetroffen sporen van vogels met vaste nesten (2015)

Aanvullend onderzoek 2016

Hoefstraat 41

11 februari 2016

De binnenzijde van het pand is beoordeeld op de aanwezigheid van gebouw bewonende vogels. De schuur was in gebruik als opslagplaats van diverse materialen, maar oogde desondanks relatief netjes in de zin dat weinig rommelhoekjes aanwezig waren. Tijdens de inspectie is zowel de begane grond als de zolderruimte bezocht. Voor zover te overzien (over de aanwezige opslag) zijn geen uitwerpselen, braakballen, prooiresten of andere sporen gevonden van steenuil en kerkuil. Kasten of andere nestplekken van de genoemde soorten ontbreken eveneens. Ook zijn geen huismussen waargenomen.

18 februari 2016, 4:50- 7:30, helder, geen bewolking, lichte vorst, wind 0 Bft.

Na een kwartier wachten zonder waarnemingen is het geluid van de steenuil afgespeeld. Hierop is geen reactie vernomen van een steenuil. Rond 07.10 uur begon het al redelijk licht te worden. De locatie aan de Hoefstraat is nogmaals bezocht, met de gedachte om een eventuele zichtwaarneming te kunnen doen. Hierbij zijn echter geen steenuilen waargenomen.

15 maart 2016, 5:00- 6:45, lichte bewolking, lichte vorst wind 0 Bft.

Tijdens het posten werden na ca. vijf minuten wachten ten oosten van deze locatie twee roepende steenuilen gehoord. De vogels werden niet waargenomen, maar het geluid was afkomstig uit de richting van de Susterenhof, ongeveer 200-300 meter ten oosten van de Hoefstraat 41. Ter plaatse van de Hoefstraat 41 werden geen waarnemingen gedaan.

4 april 2016, 19:00- 21:00, half bewolkt 13- 15 °C, wind 1-2 Bft.

Bij Hoefstraat 41 zijn twee huismussen (1 man en 1 onbekend) waargenomen in de struiken/klimop rondom de stal. Een mannetje liet de balstroep horen en heeft naar verwachting binding met het gebouw.

5 april 2016, 19:00-21:00, licht bewolkt 12 °C, wind 2Bft.

Bij Hoefstraat 41 zijn wederom twee huismussen waargenomen in de struiken/klimop.

11 april 2016, 19:00- 21:00, zwaar bewolkt, 15- 17 °C, wind 2 Bft.

Rond 20.00 uur zijn twee huismussen waargenomen in de heg op de grens van Hoefstraat 41 en Ruiterhof. Hierbij is geen territoriaal gedrag waargenomen. De mussen waren omstreeks 20.30 uur verdwenen.

18 mei 2016, 6:30- 7:30, onbewolkt, 10°C, wind 1-2 Bft.

Het huismusonderzoek heeft geen territoriale huismussen opgeleverd. Wel zat een (rustende) huismus in de heg bij hoefstraat 41.

25 mei, 4:15- 5:50, half bewolkt, droog, 12- 15 °C, zwakke wind.

Huismussen zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek op de planlocatie. In de naastgelegen straten zijn tientallen territoriale huismussen aangetroffen.

27 juni 2016, 21:15- 23:15, half bewolkt, droog 15- 18 °C,, zwakke wind.

Tijdens dit bezoek is de zolder van de schuur in pandig geïnspecteerd op het voorkomen van uilen. Enkele minuten nadat de waarnemer de zolder heeft betreden vloog een kerkuil op, die door het raampje aan de oostelijke zijde naar buiten vloog. Daarbij zijn op verschillende locaties in de schuur verse poepsporen en braakballen aangetroffen. Na een kwartier/half uur kwam de kerkuil weer terug gevlogen in de schuur. Daarna is nogmaals de schuur grondig bekeken op een mogelijke nestplaats van kerkuil, maar deze is niet aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het om een slaapplek van een lokale broedvogel of een jonge vogel. In de heg aangrenzend aan de schuur zat een tweetal huismussen die deze locatie waarschijnlijk als slaapplek gebruikt.

samenvattend

Naar aanleiding van de bevindingen van de twee uitgevoerde veldbezoeken naar de steenuil, kan worden geconcludeerd dat de bebouwing aan de Hoefstraat 41 geen essentieel onderdeel van het functionele leefgebied van de steenuilen uitmaakt. Sporen of vogels zijn niet waargenomen. Binnen de schuur ontbreken foerageermogelijkheden voor de steenuil. Wel is een slaapplek van een kerkuil aangetroffen in de schuur. Een nest is niet waargenomen. In de bebouwing zijn geen verblijfplaatsen van de huismus aangetroffen. Deze verblijven wel in de heg en de klimop op het perceel.

Hoofdstraat 39

18 februari 2016, 4:50- 7:30, helder, geen bewolking, lichte vorst wind 0 Bft.

Direct na aankomst werd een roepende (alarmerende) vogel gehoord ten noordoosten van de genoemde locatie. Omdat de vogel af en toe bleef roepen, is de ecoloog naar de Meerhoek gelopen in de richting van het geluid. Aangekomen bij de Meerhoek werd kort een baltsende vogel gehoord, ongeveer ter hoogte van de Meerhoek nr. 20 en 27. Daarna werd minder frequent geroepen, maar op een gegeven moment riepen twee vogels tegelijkertijd: één vogel vanaf Meerhoek nr. 27 en één vogel vanaf de Meerhoek 12 t/m 20. Na dit moment werd het stil. Vervolgens is de locatie aan de Hoofdstraat 39 nog een keer gepolst, zonder waarnemingen als resultaat. Vanwege de aanwezigheid van roepende vogels in de omgeving is hierbij geen meer geluid afgespeeld. Rond 07.10 uur begon het al redelijk licht te worden. De locaties aan de Hoofdstraat en de Meerhoek zijn nogmaals bezocht om een eventuele zichtwaarneming te kunnen doen en om de verblijflocaatie exacter te bepalen. Dit is zonder resultaat gebleven. Vervolgens zijn de schuren aan de achterzijde van de Hoofdstraat 39 van binnen bekeken. Hierbij zijn geen uilen of sporen van uilen

waargenomen. In één van de fruitbomen aan de achterzijde bevindt zich een diepe holte. Deze holte is eveneens van de binnenzijde bekeken. In de boomholte bleek een dode groene specht aanwezig te zijn.

15 maart 2016, 5:00- 6:45, lichte bewolking, lichte vorst wind 0 Bft.

Ter hoogte van de Hoofdstraat 39 werden geen waarnemingen gedaan. In tegenstelling tot het voorgaande bezoek werden geen steenuilen waargenomen aan de Meerhoek. Nadat het licht is geworden zijn ter hoogte van de Hoofdstraat 39 de aanwezige schuren geïnspecteerd op aanwezige vogels. Hierbij werden geen uilen waargenomen. In de fruitboom met holte, was de dode groene specht nog steeds (onaangetast) aanwezig. Hierdoor kan er vanuit worden gegaan dat deze boomholte in de tussenliggende periode niet door een ander dier in gebruik is geweest.

4 april 2016, 19:00- 21:00, half bewolkt 13- 15 °C, wind 1-2 Bft.

Op deze locatie zijn geen huismussen waargenomen.

5 april 2016, 19:00-21:00, licht bewolkt 12 °C, wind 2Bft.

Tijdens dit veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen.

11 april 2016, 19:00- 21:00, zwaar bewolkt, 15- 17 °C, wind 2 Bft.

Wederom zijn geen waarnemingen van huismussen gedaan.

18 mei 2016, 6:30- 7:30, onbewolkt, 10°C, wind 1-2 Bft.

Het huismusonderzoek heeft geen territoriale huismussen opgeleverd.

9 juni 2016, 20:45- 22:30, droog, 16- 18 °C, zwakke wind.

Tijdens dit veldbezoek zijn alleen een tiental gierzwaluwen waargenomen hoog boven de wijk. Verblijfplaatsen van gierzwaluwen zijn niet aangetroffen.

22 juni 2016, 20:45- 22:00, weersomstandigheden waren licht bewolkt, 23 °C, windstil

Gedurende de inventarisatie zijn enkele malen hoog overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Het betrof steeds een tot twee exemplaren per keer.

27 juni 2016, 3:40- 5:15, gunstig, droog, zwaar bewolkt, 12- 15 °C, wind 1-2 Bft.

Huismussen en gierzwaluwen zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Tijdens het veldbezoek zijn de schuren en het voormalige woonhuis inpandig geïnspecteerd. De fruitboom met holte is daarnaast nog geïnspecteerd met behulp van een zaklamp. De dode groene specht was hier nog aanwezig. Daarnaast waren in de ingang van de holte spinnenwebben aanwezig, waardoor het niet aannemelijk is dat de holte in gebruik is door andere vogels/zoogdieren.

14 juli 2016, 19:15-20:30, licht bewolkt 20 °C, 2-3 Bft.

Tijdens het veldbezoek zijn geen gierzwaluwen boven het gebouw of in de ruime omgeving van het plangebied waargenomen.

Samenvattend

Naar aanleiding van de bevindingen van de uitgevoerde veldbezoeken, kan worden geconcludeerd dat de bebouwing aan de Hoofdstraat 39 geen functie heeft voor de steenuil en kerkuil. Sporen of vogels zijn niet waargenomen. De steenuil komt wel voor in de directe omgeving. De fruitbomen aan de achterzijde kunnen mogelijk wel onderdeel vormen van het foerageergebied van de steenuil. De bebouwing zelf vormt geen essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving. Verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen zijn niet aangetroffen.

Hoofdstraat 96

4 april 2016, 19:00- 21:00, half bewolkt 13- 15 °C, wind 1-2 Bft.

Tijdens dit veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen.

5 april 2016, 19:00-21:00, licht bewolkt 12 °C, wind 2Bft.

Op deze locatie zijn geen waarnemingen van de huismus gedaan.

11 april 2016, 19:00- 21:00, zwaar bewolkt, 15- 17 °C, wind 2 Bft.

Op deze locatie zijn wederom geen waarnemingen gedaan van huismussen

18 mei 2016, 6:30- 7:30, onbewolkt, 10°C, wind 1-2 Bft.

Het huismusonderzoek heeft geen territoriale huismussen opgeleverd.

22 juni 2016, 03:50- 5:15, weersomstandigheden waren bewolkt 10-12 °C zwakke wind.

Onderzoek naar huismussen leverde geen waarnemingen op.

Samenvattend

Aan de hoofdstraat 96 zijn geen verblijfplaatsen van huismussen waargenomen.

Kerkstraat 27

4 april 2016, 19:00- 21:00, half bewolkt 13- 15 °C, wind 1-2 Bft.

Tijdens dit eerste veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen.

5 april 2016, 19:00-21:00, licht bewolkt 12 °C, wind 2Bft.

Op deze locatie zijn geen waarnemingen gedaan.

11 april 2016, 19:00- 21:00, zwaar bewolkt, 15- 17 °C, wind 2 Bft.

Op deze locatie zijn wederom geen waarnemingen gedaan van huismussen

18 mei 2016, 6:30- 7:30, onbewolkt, 10°C, wind 1-2 Bft.

Het huismusonderzoek heeft geen territoriale huismussen opgeleverd.

9 juni 2016, 20:45- 22:30, droog, 16- 18 °C, zwakke wind.

Tijdens het veldbezoek zijn alleen een tiental gierzwaluwen hoog boven de wijk aanwezig. Ter hoogte van de Kerkstraat 27 zijn geen indicaties van nestelende vogels waargenomen.

22 juni 2016, 20:45- 22:00, half bewolkt, 23 °C, zwakke wind.

Tijdens dit veldbezoek zijn veel gierzwaluwen waargenomen. Aan het begin van de avond bestond de zwerm uit 10-15 exemplaren, later op de avond uitgroeiend tot een zwerm van 30 exemplaren. De zwerm cirkelde boven de bebouwing aan de Weteringshof, hierbij soms hoog over de Kerkstraat 27 vliegend. Het lijkt er op dat in de bebouwing aan de Susterenhof een of meerdere verblijfplaatsen van de gierzwaluw aanwezig zijn. De gierzwaluwen zwermden regelmatig in kleine, lage cirkels om deze bebouwing.

14 juli 2016, 19:15- 20:30, licht bewolkt, 20°C, 2-3 Bft.

Tijdens dit bezoek zijn geen gierzwaluwen aangetroffen in het plangebied. Ook in de ruime omgeving van het plangebied zijn geen laagvliegende gierzwaluwen waargenomen.

samenvattend

Op de Kerkstraat 27 zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen of huismussen aanwezig.

Kleibergsestraat 4

18 februari 2016, 4:50- 7:30, helder, geen bewolking, lichte vorst wind 0 Bft.

Gedurende het eerste kwartier posten, werden geen waarnemingen gedaan. Er is geen geluid afgespeeld. Rond 06.30 uur is weer gepost vanaf de Kleibergsestraat 4. Na ruim een half uur wachten zijn geen waarnemingen van uilen gedaan.

15 maart 2016, 5:00- 6:45, lichte bewolking, lichte vorst wind 0 Bft.

Ruim een half uur is gepost om te luisteren naar eventueel roepende uilen. Tijdens het wachten werden geen roepende uilen waargenomen. De aanwezigheid van de ransuil is vooralsnog niet geconstateerd. Nader onderzoek in de zomer (roepende jongen) moet dit verder uitsluiten.

27 juni 2016, 23:15- 23:30, half bewolkt droog, 15- 18 °C, zwakke wind.

Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van de ransuil. In deze periode zijn jonge vogels zeer actief. Tijdens het veldbezoek zijn geen (roepende) vogels aangetroffen in het plangebied en in de ruime omgeving.

samenvattend

Op de locatie Kleibergsestraat 4 zijn geen uilen waargenomen.

3.3.4 *Amfibieën*

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bruine kikker	algemeen			2,3	
gewone pad	algemeen			2,3	
kleine watersalamander	algemeen			2,3	
middelste groene kikker	algemeen			1,2,3	
heikikker	streng		IV	2,3	

- 1 Biotootoets juni 2011
- 2 De amfibieën en reptielen van Nederland (2009)
- 3 RAVON waarnemingenoverzicht 2013
- 4 Biotootoets september 2015

Biotootoets 2011

Oppervlaktewateren zijn beperkt aanwezig in en rondom Genderen en komen voor in de vorm van een vijver en enkele sloten. Deze oppervlaktewateren zijn alleen geschikt voor algemeen beschermde soorten als gewone pad en middelste groene kikker. De heikikker komt voor in meer natuurlijke watergangen met een lagere voedselrijkdom. Dit biotoop ontbreekt in en rondom Genderen. Daarnaast ontbreekt in het bebouwde gebied van Genderen geschikt landbiotoop.

Biotootoets 2015

De locaties met verzoeken voor ruimtelijke ontwikkelingen in 2015 bevatten, door het ontbreken van oppervlaktewater, geen geschikt habitat voor amfibieën.

3.3.5 *Vissen*

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
bittervoorn	streng	x	II	3	
grote modderkruiper	streng	x	II	3	
kleine modderkruiper	overig		II	3	

- 1 Biotootoets juni 2011
- 2 www.ravon.nl
- 3 Biotootoets september 2015

Biotooptoets 2011

In en rondom Genderen is weinig geschikt oppervlaktewater voor vissen aanwezig. In een vijver nabij de Ruiterhof is met behulp van een schepnet de baars gevangen. Beschermde soorten ontbreken hier. Nabij de wijk Meer bevindt zich direct buiten het plangebied een bredere watergang nabij enkele bospercelen. In deze watergang komt naar alle waarschijnlijkheid de kleine modderkruiper voor. Deze watergang staat wel in verbinding met de sloten in het noorden en oosten van het bebouwde gebied van Genderen. Over het algemeen zijn deze sloten echter te ondiep voor vissen. Desondanks is het niet geheel uit te sluiten dat de kleine modderkruiper hier in lage dichtheden voor kan komen.

Biotooptoets 2015

De locaties met verzoeken voor ruimtelijke ontwikkelingen in 2015 bevatten, door het ontbreken van oppervlaktewater, geen geschikt habitat voor vissen.

3.3.6 *Vaatplanten*

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
akkerklokje	algemeen			1	

1 Biotooptoets juni 2011

Biotooptoets 2011

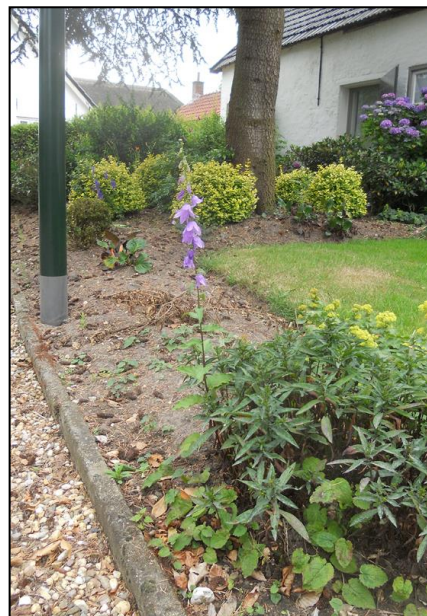
De bodem in het plangebied is zeer voedselrijk. Het voorkomende soortenspectrum aan planten beperkt zich dan ook ondermeer tot engels raaigras, straatgras, glanshaver, gestreepte witbol, grote vossenstaart, kropaar, witte klaver, scherpe boterbloem, ridderzuring en grote brandnetel. Daar waar grasvegetaties worden beheerd als gazon is het soortenspectrum nog beperkter, in de regel tot straatgras/engels raaigras en madeliefje.

Het akkerklokje betreft de enige beschermde soort die tijdens de biotooptoets is waargenomen (locatie 25). Gezien de standplaats midden in de bebouwde kom (Rondendans) betreft het mogelijk een aangeplant/verwilderd exemplaar.

Door de voorkomende voedselrijke omstandigheden is het overgrote deel van de beschermde soorten niet te verwachten in het plangebied. In het plangebied kan mogelijk de brede wespenorchis (algemeen beschermd) voorkomen. Hoewel deze soort algemeen en soms ook relatief opvallend kan voorkomen, wordt deze toch regelmatig niet opgemerkt.

Biotooptoets 2015

Op de locaties met verzoeken voor ruimtelijke ontwikkelingen in 2015 zijn geen beschermde soorten waargenomen en/of te verwachten. De literatuur vermeldt geen beschermde soorten in de plangebieden. Gedurende de biotooptoets is vastgesteld dat het ontbreekt aan geschikt habitat door intensief beheerde gazons/tuinen.

akkerklokje

3.4 CONFLICTEN MET DE WET NATUURBESCHERMING

Het plangebied en de directe omgeving vormen het leefgebied van enkele beschermde soorten. Hieronder zijn de van toepassing zijnde (mogelijke) conflicten met de wet natuurbescherming beschreven per type landschapselement. In de tabellen 3.2 3.4 en 3.5 wordt verwezen naar de verschillende locaties waar ontwikkelingen gepland zijn. De kolom 'gevolgen geplande ontwikkeling' betreft de conclusies voor de voorgenomen ontwikkelingen naar aanleiding van de biotooptoets in 2015, welke onder de tabel verder worden toegelicht. De locaties zijn opgenomen in de bijlagen 1 en 2. In de betreffende tabel in de bijlage is aangegeven voor welke soorten/soortgroepen mogelijk conflicten optreden met de Wet natuurbescherming betreffende de voorgenomen ontwikkeling.

Bebouwing

SOORT(GROEP)	LOCATIE PLANGEBIED 2011	LOCATIE PLANGEBIED 2015	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING 2015
Gebouwbewonende vleermuizen	Zie bijlage 1. Woonhuizen en boerderijen waaronder specifieke locaties 6, 10, 13, 14, 15,16, 19, 23 en 26.	Zie bijlage 2. Locaties 1, 2, 4 en 6	Aanvullend onderzoek en eventueel ontheffingsaanvraag
Huismus en gierzwaluw	Zie bijlage 1. Woonhuizen en boerderijen waaronder specifieke locaties 6, 13, 14, 15, 16, 19, 23 en 26	Zie bijlage 2. Locaties 1, 4, 7 en 10	Aanvullend onderzoek en eventueel ontheffingsaanvraag
Steenuil en kerkuil	Zie bijlage 1. Specifieke locaties 10	Zie bijlage 2. Locaties 1, 4 en 12	Aanvullend onderzoek en eventueel ontheffingsaanvraag
Steenmarter	--	Zie bijlage 2. Locaties 1 en 4	Aanvullend onderzoek en eventueel ontheffingsaanvraag

Tabel 3.2: conflicten met de Wet natuurbescherming

Een aantal locaties van de actuele lijst van ontwikkelingen (2015) is geschikt voor vleermuizen, gebouwbewonende vogels (huismus, gierzwaluw, uilen) en/of steenmarter. Voor de gebouwen die worden gesloopt of dermate worden aangepast dat mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels en steenmarter worden aangetast, is aanvullend onderzoek uitgevoerd om vast te stellen of schade of hinder optreedt aan deze beschermde soorten. In tabel 3.2 zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek samengevat. Afhankelijk van de resultaten uit het aanvullend onderzoek moet eventueel een ontheffing worden aangevraagd.

LOCATIE (NR)	SOORT/SOORTGROEP	RESULTAAT	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING
Hoefstraat 41 (1)	steenmarter	geen verblijfplaats aangetroffen	--
	vleermuizen	gewone dwergvleermuis: zomerverblijfplaats woonhuis en aan de westzijde van de schuur één paarverblijf	Ontheffing en mitigerende maatregelen
	huismus, kerkuil en steenuil	slaapplaats kerkuil	--
Hoofdstraat 26 (2)	vleermuizen	geen verblijfplaats aangetroffen	--
Hoofdstraat 39 (4)	steenmarter	geen verblijfplaats aangetroffen	--
	vleermuizen	paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis	Ontheffing en mitigerende maatregelen
	huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil	geen verblijfplaats aangetroffen	--
Hoofdstraat 70 (6)	vleermuizen	geen verblijfplaats aangetroffen	--
Hoofdstraat 96 (7)	huismus	geen verblijfplaats aangetroffen	--
Kerkstraat 27 (10)	huismus en gierzwaluw	geen verblijfplaats aangetroffen	--
Meerhoek 20a	kerkuil	roestplek/broedlocatie kerkuil	Ontheffing en mitigerende maatregelen

Tabel 3.3: Resultaten aanvullend onderzoek bebouwing

Van de voorgenomen ontwikkelingen die doorgaan zijn Kleibergsestraat 4, Hoofdstraat ongenummerd (weiland), Hoofdstraat 39, Hoofdstraat 32/ Kelderstraat 17 (agrarisch naar opslag en rangeerterrein, en Meerhoek 20a.

Boombeplantingen (solitaire bomen, boomgroepen, bomenrijen, hoogstamboomgaarden, etc.)

SOORT(GROEP)	LOCATIE PLANGEBIED 2011	LOCATIE PLANGEBIED 2015	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING 2015
Boombewonende vleermuizen	Zie bijlage 1. Specifieke locatie 5	--	--
Steenuil en kerkuil (jachtgebied)	Zie bijlage 1. Randen bebouwde kom	Zie bijlage 2. Locatie 4	Aanvullend onderzoek en eventueel ontheffingsaanvraag
Ransuil	--	Zie bijlage 2. Locatie 11	Aanvullend onderzoek en eventueel ontheffingsaanvraag
Niet jaarrond beschermde nesten van vogels	Gehele plangebied	Gehele plangebied	Rekening houden met broedseizoen

Tabel 3.4: conflicten met de Wet natuurbescherming

Gedurende het onderzoek in 2015 is op locatie 4 (Hoofdstraat 39) geschikt jachtgebied vastgesteld in de boomgaard voor de kerk- en/of steenuil. Tijdens het aanvullend onderzoek van 2016 op dit perceel zijn geen uilen waargenomen. Op locatie 11 (Kleibergsestraat 4) zijn geen potentieel van belang zijnde leefgebieden voor jaarrond beschermde soorten aangetroffen of te verwachten in de (laagstam)boomgaard en de bedrijfswoning. In de tuin van de bedrijfswoning staat echter een hoge conifeer, waar zich in de top een relatief groot nest bevindt. Dit nest kan in gebruik zijn door een ransuil of een roofvogel (bijv. boomvalk, sperwer). In het kader van de voorgenomen ontwikkelingen op het terrein bestaat de mogelijkheid dat deze boom in de toekomst gekapt zal worden. Daarom is in 2016 aanvullend onderzoek naar de ransuil uitgevoerd. Deze is niet in het plangebied aangetroffen. Daarnaast is het gehele plangebied geschikt voor algemeen voorkomende vogels (niet jaarrond beschermde nesten) door de aanwezige tuinen.

Oppervlaktewateren

SOORT(GROEP)	LOCATIE PLANGEBIED 2011	LOCATIE PLANGEBIED 2015	GEVOLGEN GEPLANDE ONTWIKKELING 2015
Kleine modderkruiper	Watergangen buitengebied	n.v.t.	--
Niet jaarrond beschermde nesten van vogels	Oevers	n.v.t.	Rekening houden met broedseizoen

Tabel 3.5: conflicten met de Wet natuurbescherming

De voorgenomen ontwikkelingen die zijn opgenomen in de actuele lijst van 2015 hebben geen invloed op het oppervlaktewater, gezien geen wateren aanwezig zijn in de plangebieden.

3.5 CONFLICTEN MET OVERIGE NATUURWETGEVING

In de directe omgeving van het plangebied komen geen beschermde natuurgebieden voor met uitzondering van het NN. Percelen direct aangrenzend aan het plangebied behoren tot het NN. Ontwikkelingen binnen het plangebied hebben naar verwachting geen negatief effect op de waarden en kenmerken van het NN. Andere beschermde natuurgebieden zijn niet aanwezig binnen de directe omgeving van het plangebied of ondervinden negatieve invloed van ontwikkelingen die binnen het plangebied plaatsvinden.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIES

Uit de flora- en faunaonderzoeken in 2011 en 2015 is gebleken dat in het plangebied soorten aanwezig of te verwachten zijn, die in de Wet natuurbescherming zijn aangemerkt als beschermde soort en door toekomstige ruimtelijke ingrepen mogelijk schade ondervinden. Daarom is in 2016 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar deze beschermde soorten. Onderstaand worden de conclusies per soortgroep toegelicht. Deze conclusies betreffen de plangebieden welke zijn opgenomen in de actuele lijst van verzoeken van 2015. Hiermee zijn alle ontwikkelingen op de lijst van 2015 geactualiseerd in het kader van de natuurwetgeving.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn streng beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat onder andere verblijfplaatsen van deze soorten niet zomaar mogen worden aangetast. Hiervoor is een ontheffing nodig. In Genderen zijn vaste rust- en verblijfplaatsen te verwachten van gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis. Om het voorkomen van vleermuizen met zekerheid vast te stellen, danwel uit te sluiten is aanvullend onderzoek uitgevoerd in de plangebieden, die geschikt zijn voor gebouwbewonende vleermuizen. Aan de Hoefstraat 41 is één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De voorgenomen ontwikkeling op deze locatie is echter ingetrokken. Op de Hoofdstraat 39 is één paarverblijf van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Voor het uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling op deze locatie is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk en moeten mitigerende maatregelen worden uitgevoerd. Op de overige locaties zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen en zijn geen vervolgacties nodig.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten: huismus en gierzwaluw

De interessante zone voor deze soorten is min of meer vergelijkbaar met die van gebouwbewonende vleermuizen, zie bijlage 5. Om aanwezigheid van deze vogels met zekerheid vast te stellen, danwel uit te sluiten is aanvullend onderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluw en huismus aangetroffen. Vanuit de Wet natuurbescherming zijn op deze locaties geen aanvullende maatregelen nodig.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten: steenuil en kerkuil

In bijlage 6 is op de kaart weergegeven waar bekend is dat uilen broeden en wordt grofweg een indicatie weergegeven van het jachtterrein dat van belang is om de nestlocatie in stand te houden.

Op enkele locaties is potentieel geschikt habitat aanwezig voor steen- en kerkuilen. Bij Meerhoek 20a is de aanwezigheid van een roestplek / broedlocatie van een kerkuil vastgesteld door aangetroffen nestmateriaal en braakballen. Op de overige geschikte locaties is aanvullend onderzoek uitgevoerd om het voorkomen van de uilen met zekerheid vast te stellen, danwel uit te sluiten. Hierbij zijn geen aanvullende nestlocaties van uilen aangetroffen. Aan de Hoefstraat 41 is wel een incidentele slaapplek van de kerkuil aanwezig, maar een broedplaats ontbreekt op deze locatie. Vervolgacties zijn niet nodig voor deze slaapplek,.

Voor nesten met een jaarrond beschermde status is het in principe niet mogelijk om een ontheffing te krijgen als het gaat om ruimtelijke ontwikkeling. Wel moet schade aan deze soort worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen en mitigerende en compenserende maatregelen te nemen. Door rekening te houden met de kerkuil tijdens de uitvoering en in het ontwerp bij de voorgenomen ontwikkeling aan de Meerhoek 20a

wordt gewerkt conform de Wet natuurbescherming. Voor ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van bekende nestplekken van uilen (in een straal van 50 meter) is het aan te raden om een ecooloog te betrekken bij de planvorming. Deze kan beoordelen of de vogels geen schade of hinder ondervinden van de geplande ontwikkeling of van de neveneffecten ervan, zoals verstoring door mensen (uitvoeren werkzaamheden) en aanwezigheid van verlichting. Daarnaast is het van belang om rekening te houden met het foerageergebied van uilen (zie bijlage 6).

Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten

Met nesten van algemene broedvogels (niet jaarrond beschermd) kan eenvoudig rekening worden gehouden door de voorgenomen werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen of in elk geval te starten buiten het broedseizoen. Als richtlijn voor het broedseizoen wordt veelal de periode 15 maart-15 juli aangehouden. Sommige soorten kunnen echter ook eerder of later in het seizoen tot broeden komen. Om deze reden moet de periode maart tot en met augustus worden aangehouden als broedseizoen. De houtduif is echter een soort die tot laat in het najaar kan broeden (oktober).

In het geval het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, dan is een controle door een ecooloog nodig om te bepalen of in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Indien dit het geval is, dan moeten de werkzaamheden rondom de broedlocatie worden uitgesteld tot het moment dat het nest vrijwillig is verlaten door de vogels.

Steenmarter

De steenmarter is niet waargenomen tijdens het aanvullend onderzoek. Vervolgacties in het kader van de wet natuurbescherming zijn dan ook niet nodig.

Overige natuurwetgeving

Er treden geen effecten op ten aanzien van gebieden die zijn beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998. De beschermde gebieden liggen niet in het plangebied of in de invloedssfeer van ontwikkelingen in het plangebied. Vervolgacties zijn dan ook vooralsnog niet nodig.

4.2 SAMENVATTING

Gedurende de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met algemeen voorkomende broedvogels (niet jaarrond beschermde nesten). De ingrepen zijn niet verstorend, mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt (maart – augustus). Nader onderzoek en een besluit vanuit het RVO zijn niet nodig.

In onderstaande tabel zijn de locaties opgenomen, waar strikter beschermde soorten voorkomen (tabel 4.1). Voor deze locaties is een ontheffingsprocedure in het kader van de Wet natuurbescherming nodig en moeten mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

Tabel 4.1 Strikter beschermde soorten, die voorkomend in het plangebied

Locatie	Soort	Verblijfplaats	Ingreep verstorend	Vervolgtraject
Hoefstraat 41	Gewone dwergvleermuis	één zomerverblijf-plaats en één paarverblijfplaats	Ja	Ontheffing en mitigerende maatregelen.
Hoofdstraat 39	Gewone dwergvleermuis	één paarverblijf	Ja	Ontheffing en mitigerende maatregelen
Meerhoek 20a	Kerkuilen	Nestlocatie	Ja	Mitigerende maatregelen

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

BTL Advies, Flora- en faunaonderzoek Bestemmingsplan Drongelen, gemeente Aalburg, 2011

De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2009.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

RAVON waarnemingenoverzicht reptielen, amfibieën en vissen 2009, tijdschrift Ravon, jaargang 16, nummer 4, 2013.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Waarnemingsverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2007.

Wet Natuurbescherming, Jaargang 2016 Nr. 34, 19 januari 2016

Internet

www.brabant.nl

www.waarneming.nl

www.naturalis.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.vlindernet.nl

BIJLAGE 1 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2011

STRAAT	LOCATIENUMMER	INDIVIDUEEL VERZOEK	CONFLICTEN SOORTGROEPEN
Doeverensestraat 41	1	Mogelijke uitbreiding kantoor	
Doeverensestraat 45	2	Mogelijk maken overkapping/carport en serre	
Genderensdijk 11	3	Realiseren nieuwe bedrijfsruimten / uitbreiding bestaande gebouwen	
Genderensdijk 18	4	Nieuwe woning of schuur realiseren	
Genderensdijk 27	5	Verzoek bouwen drie woningen (past binnen bestemmingsplan)	Boombewonende vleermuizen
Hoefstraat 41	6	Verzoek om extra woning en garage	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Hoofdstraat 12	7	Van agrarisch naar wonen	
Hoofdstraat 26	8	Verschuiven bebouwingslijn	
Hoofdstraat 28	9	Realiseren zorgappartementen	
Hoofdstraat 39	10	Wil 11 starterswoningen realiseren	Gebouwbewonende vleermuizen en steenuil en kerkuil
Hoofdstraat 53	11	Toekennen bestemming 'Wonen'	
Hoofdstraat 70	12	Realiseren extra woonhuis, kangaroo woning, detailhandelactiviteiten	
Hoofdstraat 78	13	Uitbreiding bijgebouwen	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Hoofdstraat 100	14	Realiseren woningen, waterberging	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Kerkstraat 18	15	Het bouwvlak naar de voorzijde vergroten	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Meerhoek 2b	16	Bouw seniorenwoning	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Meerhoek 22a	17	Realiseren woning en bedrijfsruimte	
Meerhoek 20	18	Realiseren bedrijfsshal, bedrijfswoning	
Meerhoek 27	19	Toekennen bestemming 'Wonen' voor hele pand	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Meerstraat 5a	20	Realiseren bouwbestemming	
Meerstraat 6a	21	Aanpassen bouwvlak, afwijkende goothoogte	
Meerstraat 6b	22	Aanpassen bouwvlak, afwijkende goothoogte	
Ronddans 3	23	Uitbreiden hoofdgebouw en bijgebouw	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw
Ronddans 19	24	Toekennen bestemming 'Wonen'	
Susterenhof 8	25	Verplaatsen voorgevelrooilijn	
Voompad 18	26	Realiseren extra woning	Gebouwbewonende vleermuizen en huismus en gierzwaluw

Rood = aanvullend onderzoek en mogelijk ontheffing
Groen = geen verplichtingen vanuit Flora- en faunawet

BIJLAGE 2 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2015

STRAAT	LOCATIENUMMER	INDIVIDUEEL VERZOEK	CONFLICTEN SOORTGROEPEN
Hoefstraat 41	1	Omzetten gebruik gebouw	Vleermuis, kerk- en steenuil, huismus en steenmarter
Hoofdstraat 26	2	Slopen en nieuwbouw gebouw	Vleermuis
Hoofdstraat 36	3	Nieuwbouw en buitenopslag	Vleermuis, kerk- en steenuil, huismus, gierzwaluw en steenmarter
Hoofdstraat 39	4	Slopen nieuwbouw gebouw	Vleermuis
Hoofdstraat 46	5	Realisatie ontsluitingsweg	Huisumus
Hoofdstraat 70	6	Slopen en nieuwbouw gebouw	Huisumus
Hoofdstraat 96	7	Sloop bebouwing en realisatie twee woningen	Huisumus
Hoofdstraat ong.	8	Realisatie nieuwbouw woning	Huisumus en gierzwaluw
Kelderstraat 17	9	Bouw garage op locatie parking	Ransuil, roofvogels
Kerkstraat 27	10	Omzetten gebruik gebouw	Kerk- en steenuil
Kleibergsestraat 4	11	Kappen boomgaard (2000m) en realisatie buitenopslag	Kerk- en steenuil
Meerhoek 20a	12	Nieuwbouw woning	Kerk- en steenuil
Ruiterhof ong.	13	Realisatie nieuwe woningen op braak terrein	Kerk- en steenuil
Weteringshof 8	14	Nieuwbouw 2 onder 1 kap	Kerk- en steenuil
Weteringshof 10	15	Nieuwbouw 2 onder 1 kap	Kerk- en steenuil

Rood = aanvullend onderzoek en/of ontheffing

Geel = zorgvuldig handelen

Groen = geen verplichtingen vanuit Flora- en faunawet

BIJLAGE 3 RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2016

STRAAT	LOCATIENUMMER	INDIVIDUEEL VERZOEK	CONFLICTEN SOORTGROEPEN
Hoofdstraat ong.	8	Realisatie nieuwbouw woning	
Hoofdstraat 39	4	Slopen nieuwbouw gebouw	gewone dwergvleermuis (paarverblijfplaats)
Kelderstraat 17	9	Bouw garage op locatie parking	
Kleibersestraat 4	11	Kappen boomgaard (2000m) en realisatie buitenopslag	
Oegemastraat 19a	16	Realisatie woning in tuin	Algemene broedvogels
Meerhoek 20a	12	Nieuwbouw woning	Kerkuil
Vervallen locaties tov 2015			
Hoefstraat 41	1	Omzetten gebruik gebouw	Gewone dwergvleermuis (zomer- en paarverblijf)
Hoofdstraat 26	2	Slopen en nieuwbouw gebouw	
Hoofdstraat 36	3	Nieuwbouw en buitenopslag	
Hoofdstraat 96	7	Sloop bebouwing en realisatie twee woningen	
Hoofdstraat 46	5	Realisatie ontsluitingsweg	
Hoofdstraat 70	6	Slopen en nieuwbouw gebouw	
Kerkstraat 27	10	Omzetten gebruik gebouw	
Ruiterhof ong.	13	Realisatie nieuwe woningen op braak terrein	
Weteringshof 8	14	Nieuwbouw 2 onder 1 kap	
Weteringshof 10	15	Nieuwbouw 2 onder 1 kap	

Rood = ontheffing en mitigerende maatregelen

Geel = zorgvuldig handelen

Groen = geen verplichtingen vanuit Wet Natuurbescherming

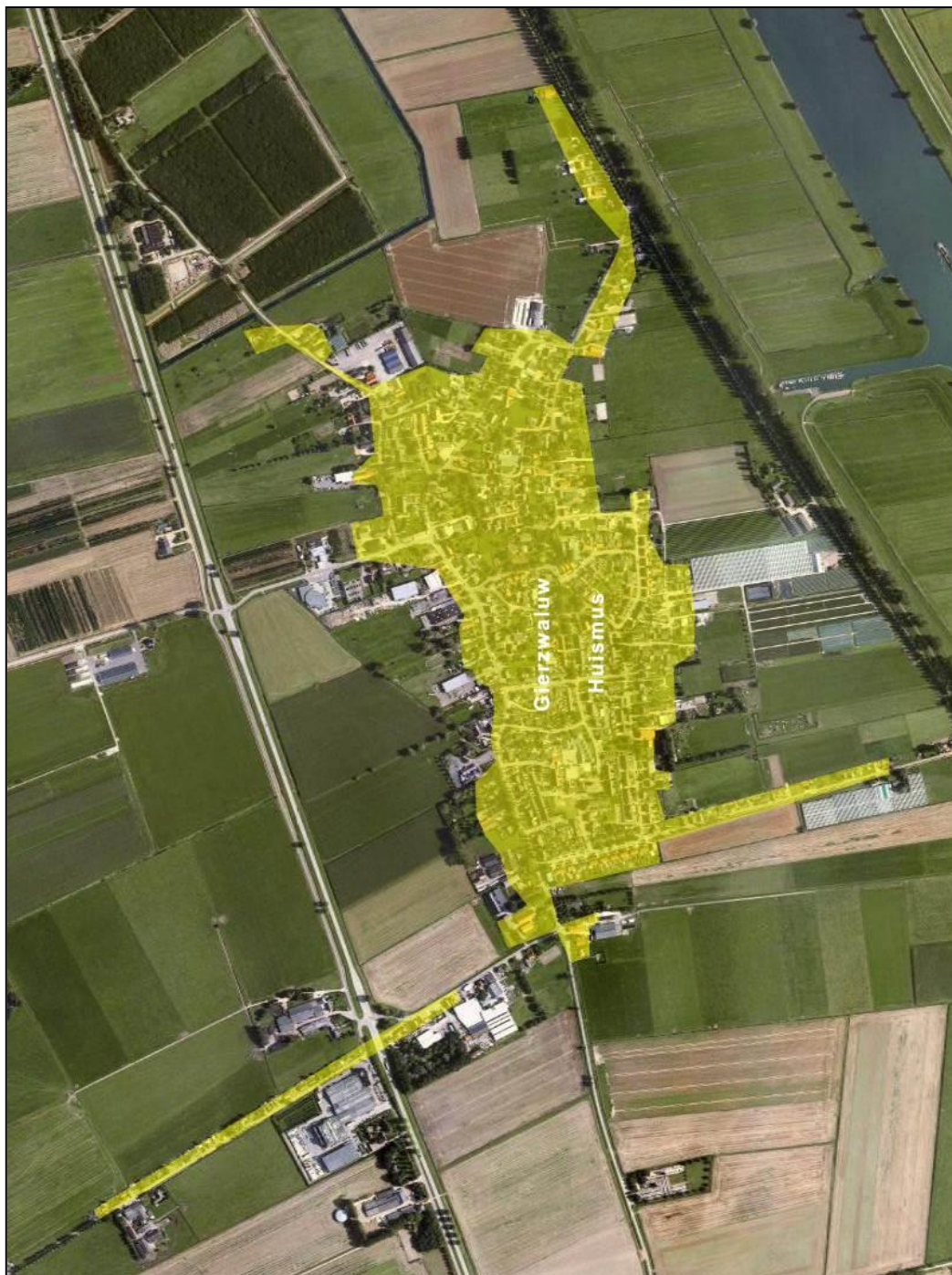
BIJLAGE 4 ZONEKAARTEN VLEERMUIZEN

Rood = Gebouwbewonende vleermuizen

Groen = Boombewonende vleermuizen

BIJLAGE 5 ZONEKAARTEN HUISMUS EN GIERZWALUW

BIJLAGE 6 ZONEKAARTEN UILEN

Blauw = Steenuil
Geel = Kerkuil

= Nestlocatie

